

DOORSTROMING EN ORIËNTERING

**INSTRUMENT VOOR EEN ANALYSE VAN DE
BEGINSITUATIE**

SECUNDAIR ONDERWIJS

INHOUDSOPGAVE

Belangrijke opmerkingen vooraf	3
10 doelen:	
LEERLINGNIVEAU	
doel 1 Het aantal leerlingen met een optimale studiekeuze vermeerderen	5
LEERKRACHTNIVEAU	
doel 2 Keuzecompetenties ontwikkelen	
doel 2.1 Werken aan horizonverruiming	7
doel 2.2 Werken aan zelfconceptverheldering	9
doel 2.3 Werken aan loopbaancompetentie	12
doel 2.4 Keuzeprocess van de leerlingen te begeleiden	14
doel 3 Aansluiten bij het perspectief van de leerling	16
doel 4 Leerlingen begeleiden bij een overstap naar een andere school of studierichting	18
doel 5 Zicht hebben op het brede onderwijsaanbod in de regio	20
SCHOOLNIVEAU	
doel 6 Teambetrokkenheid	21
doel 7 Schoolleiding	23
doel 8 Overleg	25
doel 9 Samenwerken met externe partners, inclusief ouders	27
doel 10 Professionalisering	30
Besluiten trekken uit de beginsituatie	32
Een visie op Doorstroming en oriëntering	36

Belangrijke opmerkingen vooraf

Voor je ligt een instrument om de beginsituatie van je school te analyseren m.b.t. het thema doorstroming en oriëntering. Het werd ontwikkeld door het Steunpunt GOK (K.U.Leuven, UGent).

Met behulp van dit instrument kan je schoolteam het eigen handelen en denken m.b.t. de doorstroming en oriëntering van uw leerlingen in kaart brengen. Het instrument kan het team helpen om te komen tot twee concrete resultaten:

- 1) een **synthese van de stand van zaken** op uw school: waar staan we al op dit moment?
- 2) een **concreet plan** dat uw school wil realiseren en dat 3 aspecten betreft:
  - doelstellingen: waar willen we naartoe?
  - acties: hoe pakken we dat aan?
  - 'succesindicatoren': welke criteria (kwalitatief/kwantitatief) leggen we onszelf op om onze acties te evalueren en na te gaan of we onze doelen hebben bereikt?

Het instrument sluit aan bij het algemene 'Instrument voor de analyse van de beginsituatie van de school betreffende gelijke onderwijskansen', eveneens ontwikkeld door het Steunpunt GOK. Tijdens of na de algemene screening en evaluatie van de verschillende thema's van het Gelijke-onderwijskansenbeleid, nl.

- preventie en remediëring van ontwikkelings- en leerachterstanden,
- taalvaardigheidsonderwijs,
- intercultureel onderwijs,
- doorstroming en oriëntering,
- leerlingen- en ouderparticipatie,
- socio-emotionele ontwikkeling,

kan dit specifieke instrument worden gebruikt om de beginsituatie van de school m.b.t. het thema doorstroming en oriëntering diepgaander te analyseren. Het kan daarbij gaan om het thema in zijn geheel of om bepaalde onderdelen ervan.

Het instrument is bedoeld als **inspiratiebron**. Je hoeft het dus niet slaafs van de eerste tot de laatste letter te volgen. Laat je echter wel inspireren om de huidige situatie grondig te analyseren met de bedoeling om:

- na te gaan of het schoolteam geen eenzijdig of onvolledig beeld van het thema doorstroming en oriëntering heeft opgebouwd;
- de school de kans te geven de keuze voor het thema doorstroming en oriëntering beter te onderbouwen;
- voor het thema doorstroming en oriëntering concrete doelstellingen en daaraan gekoppelde acties te bepalen;
- vast te leggen welke criteria de school bij de evaluatie van haar gevoerd beleid op het vlak van doorstroming en oriëntering zal gebruiken om de effecten aan af te meten.

Het is belangrijk dat het maken van deze analyse een **teamgebeuren** is. Voor uw schoolteam is dit een uitgelezen kans om in **gezamenlijk overleg** stil te staan bij het doorstromings- en oriënteringsbeleid van de school en om **fundamentele vragen** te stellen als:

- Hoe doen we het als schoolteam op het vlak van doorstroming en oriëntering? Hoe gaan we op onze school te werk om de schoolloopbaan van de leerlingen te optimaliseren?
- Bereiken we de vooropgestelde doelen wel voldoende? Of stellen we vast dat het aantal zittenblijvers nog steeds groot is, het 'schoolverloop' niet afneemt of nog steeds heel wat leerlingen de derde graad niet afmaken en rechtstreeks overstappen naar 1 B?
- Wat kan beter?
- Hoe gaan we dat aanpakken?

Dit zijn vragen die elk schoolteam zich op gezette tijden moet stellen om blijvend kwalitatief hoogstaand onderwijs te bieden waarin leerlingen goed kunnen doorstromen en op gepaste manier worden georiënteerd naar de onderwijsvorm of naar de school die het beste past bij hun totale persoonlijkheid en hun ontwikkelingsmogelijkheden.

Je kan dit instrument op verschillende manieren gebruiken.

Mogelijkheid 1: een 'interactieve' invulling

Alle leerkrachten nemen deel aan het screeningsoverleg waarbij ze gezamenlijk het instrument stapsgewijs overlopen, doel per doel. In eerste instantie reflecteren leerkrachten individueel over de vragen van het instrument bij elk doel. Daarop volgt dan telkens een gesprek met het hele team, waarbij volgende aandachtspunten zeker aan bod moeten komen:

- Zijn er grote verschillen in het aanvoelen van sterktes of zwaktes op het individuele leerkrachtniveau en op het schoolniveau?
- Per onderdeel: zijn hierover uiteenlopende meningen binnen het team?
- Waarin bestaan die verschillen?

Mogelijkheid 2: een verwerking in 2 fasen

1 het invullen van de vragenlijst

Optie 1:

Alle leerkrachten beantwoorden individueel de vragen van het leerkrachtengedeelte die voor hen bestemd zijn:

Alle leerkrachten beantwoorden ook de vragen in de conclusie bij de doelstellingen.

Optie 2:

Elke vakgroep beantwoordt de vragen van het leerkrachtengedeelte die voor die vakgroep bestemd zijn:

Elke vakgroep beantwoordt ook de vragen in de conclusie bij de doelstellingen.

2 bespreking en synthese

Een kernteam dat representatief is voor de hele school of de betrokken graad/graden maakt een overzicht van de verschillende antwoorden op de individueel of door de vakgroepen ingevulde vragen, beantwoordt de resterende vragen in de conclusie in de doelstellingenrubriek en probeert uit het geheel een aantal conclusies te trekken: waar liggen de sterktes en de zwaktes van het team? Welke patronen tekenen zich af?

Enkele belangrijke aandachtspunten hierbij zijn:

- Zijn er grote verschillen tussen het leerkracht-, vakgroep-, graad- en schoolniveau?
- Per onderdeel: zijn hierover uiteenlopende meningen binnen het team?
- Waarin bestaan die verschillen?

Tijdens een overleg met het hele team worden de conclusies van het kernteam besproken. Op die manier wordt de beginsituatie op het vlak van doorstroming en oriëntering in kaart gebracht. Dit vormt dan het uitgangspunt voor het opstellen van een concreet actieplan (zie ook stap 7 van het algemene screeningsinstrument).

- (f) Mocht je vragen hebben bij het instrument of bij het uitvoeren van de analyse, dan kan je terecht bij je **schoolbegeleider**. Aarzel niet om ook andere externen, o.a. het **CLB**, bij dit proces te betrekken.

Doelstellingen op niveau van de LEERLINGEN

DOEL 1

HET AANTAL LEERLINGEN MET EEN OPTIMALE STUDIEKEUZE VERMEERDEREN, WAT BLIJKT UIT DE SCHOOLLOOPBAAN EN HET WELBEVINDEN VAN DE LEERLING

We streven ernaar dat alle leerlingen een schoolloopbaan doorlopen die hen optimale ontwikkelingskansen geeft, d.w.z. die, met de eindtermen/ontwikkelingsdoelen voor ogen, zoveel mogelijk tegemoetkomt aan hun mogelijkheden, belangstelling en betrachtingen. Hierbij is er aandacht voor de totale persoonlijkheid: niet alleen voor cognitieve, maar ook voor motorische, technisch-praktische, muzische, affectieve, ... aspecten. (Zie: Algemeen screeningsinstrumenten GOK)

1.1 Heb je zicht op het aantal kinderen van je school die risico lopen op een problematische schoolloopbaan.

NEE

JA %

1.2 Kan je aangeven welke de voornaamste problemen zijn die de kinderen ervaren?

Horizonverruiming

- Te enge focus op eigen leefwereld
- Beperkt zicht op studie- en beroepsmogelijkheden
- Vasthangen aan stereotypen ten aanzien van studierichtingen/beroepen

Zelfconceptverheldering

- Laag welbevinden op school
- Onvoldoende zicht op eigen sterktes, zwaktes, interesses, ambities ...
- Laag zelfvertrouwen

Keuzevaardigheid

- Ondervinden moeilijkheden bij het maken van keuzes
- Ondervinden moeilijkheden bij het plannen van activiteiten
- Reflecteren onvoldoende op eigen keuzes en eigen planning

1.3 Op welke gegevens baseer je je om deze uitspraken te doen?

- Gerichtte observatie/volgsysteem
- Gesprekken met leerlingen
- Informatie van externen: CLB,
- Gesprekken met ouders
- Schoolse achterstand

1.4 Waar ligt volgens jou de oorzaak van deze problematische schoolloopbanen?

Buiten de school, namelijk

Binnen de school, namelijk

CONCLUSIES DOEL 1

HET AANTAL LEERLINGEN MET EEN OPTIMALE STUDIEKEUZE VERMEERDEREN, WAT BLIJKT UIT DE SCHOOLLOOPBAAN EN HET WELBEVINDEN VAN DE LEERLING

Wat betreft de schoolloopbaan van onze kinderen op school, kunnen we stellen dat veel / weinig kinderen problemen ervaren.

Problemen zijn vooral te wijten aan onvoldoende

- Ruime horizon
- Positief en realistisch zelfbeeld
- Keuzevaardigheid

Doelstellingen op niveau van de LEERKRACHTEN

DOEL 2.1

BEGELEIDEN VAN HET KEUZEPROCES BIJ LEERLINGEN: WERKEN AAN HORIZONVERRUIMING

We zijn er ons van bewust dat elke leerling in staat moet zijn om zelf (samen met zijn ouders) verantwoorde beslissingen te nemen m.b.t. zijn schoolloopbaan en latere beroepskeuze. In de klas scheppen we systematisch mogelijkheden om leerlingen die vaardigheid te laten ontwikkelen. Dit betekent dat we de leerlingen niet alleen via specifieke methodieken (bv. studiekeuzespelen als K(l)eurig kiezen, kaartspel Op stap, ...) zicht geven op beroeps- en studiekeuzemogelijkheden, maar ook doorheen het klas- en schoolgebeuren aandacht hebben voor het keuzeproces.

(Zie: Algemeen screeningsinstrument GOK)

- 1: doe ik nooit
- 2: doe ik niet, maar zou wel willen
- 3: doe ik soms
- 4: doe ik regelmatig
- 5: is een vast onderdeel van mijn klaspraktijk

1   2   3   4   5

2.1.1 Je doet inspanningen om de leerlingen met een breed perspectief en zonder vooroordelen te leren kijken naar de wereld, door

- gebruik te maken van een brede variëteit aan contexten waardoor leerlingen naast de leerstof ook hun brede kennis uitbreiden van de wereld en van de samenleving waarin ze hun plaats zullen moeten vinden

1   2   3   4   5

- een variëteit aan activiteiten aan te bieden waardoor leerlingen hun belangstelling voor een breed gamma van kennis- en doedomeinen (handvaardigheid, tekenen, muziek, ...) kunnen verruimen en/of versterken

1   2   3   4   5

- reflectiemomenten in te bouwen waarbinnen leerlingen hun verwondering, interesses, ervaring, ... met verschillende realiteiten buiten de school kunnen verwoorden en hier eventueel een eigen (mening) over formuleren

1   2   3   4   5

- hun attitude tot blijvende nieuwsgierigheid en ontdekkingsdrang te ontwikkelen.

2.1.2 Je scheidt situaties waarin de leerlingen

1   2   3   4   5

- kunnen ontdekken op welke manier de leerinhouden die aan bod kwamen, ook in de dagelijkse realiteit (in verschillende beroepen) aan bod komen

1   2   3   4   5

- actief kunnen kennismaken met de uiteenlopende beroepen in onze samenleving. Voor BSO en TSO : diverse functies die binnen het eigen beroepenveld in de realiteit mogelijk zijn.

1   2   3   4   5

- de waarde van de verschillende beroepen, ongeacht hun sociale status, positief leren benaderen

1   2   3   4   5

- zicht krijgen op de band tussen eigen belangstellingssferen en de studierichtingen/opleidingen die daarop aansluiten

1 2 3 4 5

- zicht krijgen op de band tussen bepaalde beroepen en de studierichtingen SO en verdere opleidingen die daarop voorbereiden

1 2 3 4 5

- zicht krijgen op de mogelijkheden om via onderwijs meer kansen te ontwikkelen inzake maatschappelijke integratie

1 2 3 4 5

- respect opbrengen voor verschillende belangstellingsferen, studierichtingen en opleidingen

1 2 3 4 5

- zicht krijgen op de totaliteit aan vervolgoopleidingen/studierichtingen ongeacht de relaties van de eigen school

We doen dit zelden via onze klaspraktijk, maar vooral via andere initiatieven Ja/ Nee

CONCLUSIE DOEL 2.1

BEGELEIDEN VAN HET KEUZEPROCES BIJ LEERLINGEN: WERKEN AAN HORIZONVERRUIMING

Scores

Dit waren de scores op doelstelling 2.1

1 doe ik nooit	2 doe ik niet, maar zou wel willen	3 doe ik soms	4 doe ik regelmatig	5 vast onderdeel van mijn klaspraktijk
keer	keer	keer	keer	keer

Conclusies

Concludeer je uit deze score dat je STERK of ZWAK staat wat betreft het werken aan horizonverruiming?

Conclusie doelstelling 2.1	STERK	ZWAK
-----------------------------------	--------------	-------------

Doelstellingen op niveau van de LEERKRACHTEN

DOEL 2.2

BEGELEIDEN VAN HET KEUZEPROCES BIJ DE LEERLINGEN: WERKEN AAN ZELFCONCEPTVERHELDING

We zijn er ons van bewust dat elke leerling in staat moet zijn om zelf (samen met zijn ouders) verantwoorde beslissingen te nemen m.b.t. zijn schoolloopbaan en latere beroepskeuze. In de klas scheppen we systematisch mogelijkheden om leerlingen die vaardigheid te laten ontwikkelen. Dit betekent dat we de leerlingen ertoe brengen om een positief zelfbeeld te ontwikkelen, gekoppeld aan een heldere en realistische kijk op zichzelf. We doen dit o.m. door de leerlingen hun eigen interesses, waarden, verwachtingen te laten ontdekken/ervaren, hen stil te doen staan bij hun gedrag en prestaties in de klas en hen daarover te laten reflecteren (Zie: Algemeen screeningsinstrument GOK)

<p>JA ☐</p>	<p>NEE ☐</p>	<p>2.2.1 Je scheidt (inter-)actieve leersituaties waarin je leerlingen de kans krijgen om</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ hun karaktereigenschappen beter te leren kennen ■ hun talenten, sterktes, mogelijkheden en interesses, te ontdekken/ervaren, te uiten, ... en als waardevol bekrachtigd te zien ■ hun waarden en verwachtingen voor de toekomst te ontdekken/ervaren, te uiten. <p>Je doet dit</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ door activerende werkvormen te hanteren waarin zelfstandig en samenwerkend leren belangrijk is
<p>JA ☐</p>	<p>NEE ☐</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ door heterogeniteit in de groepen te gebruiken als een mogelijkheid om met verschillen in persoonlijkheid in contact te komen
<p>JA ☐</p>	<p>NEE ☐</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ door activiteiten aan te bieden waarin naast verstandelijke capaciteiten, ook andere persoonlijke kwaliteiten belangrijk gemaakt en gewaardeerd worden
<p>JA ☐</p>	<p>NEE ☐</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ door procesevaluaties in te bouwen (portfolio, zelfreflectie, productbespreking feedback, ...) waarin leerlingen zicht krijgen op hun functioneren en waar zij hun eigen ervaringen hieromtrent kunnen uitdrukken
<p>JA ☐</p>	<p>NEE ☐</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ door bepaalde leerinhouden aan te bieden (bv. themapakketten m.b.t. 'wie ben ik?', 'leefsleutels', ...)
<p>JA ☐</p>	<p>NEE ☐</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ door in informele contacten met de leerlingen daarop aan te sturen
		<p>2.2.2 Je scheidt situaties waardoor je leerlingen vanuit hun zelfkennis nadenken over hun toekomst.</p>
		<p>2.2.3 Je doet inspanningen om bij al je leerlingen een gevoel van competentie en zelfvertrouwen te ontwikkelen. Je hanteert daartoe een onderwijsaanpak die de kansen op succesvol leren voor al je leerlingen vergroot, zonder daarbij de doelen verlagen:</p> <p>Je doet dit door</p>

JA ☐	NEE ☐	■ zorg te dragen voor een veilig klimaat: eigen inbreng van de leerlingen stimuleren, fouten niet afstraffen, positieve en stimulerende feedback
JA ☐	NEE ☐	■ activiteiten aan te bieden die de leerlingen als betekenisvol ervaren
JA ☐	NEE ☐	■ zelfontdekkend leren en hierop reflecteren, in je onderwijs belangrijk te maken
JA ☐	NEE ☐	■ te zorgen voor een sterke ondersteuning van het leerproces op maat van elke leerling

2.2.4 Je bent je bewust van mogelijke vooroordelen die bij je zelf en/of bij je leerlingen bestaan, met betrekking tot bepaalde leerlingen op basis van hun herkomst of persoonlijkheid. Je zorgt ervoor dat dit niet blijkt in je omgang met en handelen ten aanzien van die leerlingen.

Je doet dit door:

JA ☐	NEE ☐	■ zelf model te staan in je omgang met die leerling
JA ☐	NEE ☐	■ werkvormen te hanteren die statusbevorderend zijn voor die leerling (bv. CLIM/coöperatief leren)
JA ☐	NEE ☐	■ andere: .....

CONCLUSIES DOEL 2.2

BEGELEIDEN VAN HET KEUZEPROCES BIJ DE LEERLINGEN: WERKEN AAN ZELFCONCEPTVERHELDERING

Scores

Dit waren de scores op doelstelling 2.2

JA	NEE
keer	keer

Conclusies

Concludeer je uit deze score dat je STERK of ZWAK staat wat betreft het werken aan zelfconceptverheldering?

Conclusie doelstelling 2.2	STERK	ZWAK
----------------------------	-------	------

Doelstellingen op niveau van de LEERKRACHTEN

DOEL 2.3

BEGELEIDEN VAN HET KEUZEPROCES BIJ DE LEERLINGEN: WERKEN AAN LOOPBAANCOMPETENTIE

We zijn er ons van bewust dat elke leerling in staat moet zijn om zelf (samen met zijn ouders) verantwoorde beslissingen te nemen m.b.t. zijn schoolloopbaan en latere beroepskeuze. In de klas scheppen we systematisch mogelijkheden om leerlingen die vaardigheid te laten ontwikkelen. Dit betekent dat we kansen scheppen om leerlingen te leren keuzes maken en bewust te worden van de implicaties ervan, door hen in de lessen geregeld in situaties te brengen waarin ze moeten kiezen/beslissen (hoekenwerk, projectwerk, ...) en hen bewust de implicaties ervan te laten ervaren.

(Zie: Algemeen screeningsinstrument GOK)

<p>JA ☐</p>	<p>NEE ☐</p>	<p>2.3.1 Je scheidt situaties om de keuze- en planningsvaardigheid van je leerlingen te oefenen ('keuzerijke leeromgevingen')</p> <p>Je doet dit door:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ binnen het gebruik van activerende werkvormen (project, hoekenwerk, contractwerk, coöperatief groepswerk, ...) voldoende tijd te besteden aan eigen planning en keuzes van de leerlingen ■ voldoende tijd uit te trekken voor reflectie op plannings- en keuzeactiviteiten ■ aandacht voor "Leren leren" te integreren in je onderwijsaanbod en zo zelfsturing in de hand te werken ■ planningsinstrumenten op niveau van de leerlingen te voorzien (contractwerk, keuzeborden bij hoekenwerk, Clim, ...) ■ deze instrumenten achteraf ook te gebruiken om zichzelf en groepsleden te evalueren.
<p>JA ☐</p>	<p>NEE ☐</p>	<p>2.3.2 Je maakt gebruik van de voorgaande situaties om via reflectie en feedback bij leerlingen inzicht op te bouwen omtrent hun actuele plannings- en keuzevaardigheid</p> <p>Je doet dit door</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ de implicaties van hun keuzes en beslissingen te laten ervaren, verwoorden, bespreken, aanpakstrategieën te vergelijken ■ hen te laten reflecteren op hun keuzegedrag o.m.: <ul style="list-style-type: none"> - wat hun keuzes en beslissingen bepaalt
<p>JA ☐</p>	<p>NEE ☐</p>	<p>2.3.2 Je maakt gebruik van de voorgaande situaties om via reflectie en feedback bij leerlingen inzicht op te bouwen omtrent hun actuele plannings- en keuzevaardigheid</p> <p>Je doet dit door</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ de implicaties van hun keuzes en beslissingen te laten ervaren, verwoorden, bespreken, aanpakstrategieën te vergelijken ■ hen te laten reflecteren op hun keuzegedrag o.m.: <ul style="list-style-type: none"> - wat hun keuzes en beslissingen bepaalt

JA ☐	NEE ☐	- hoe ze beslissingen nemen: beredeneerd anticiperen of emotioneel
JA ☐	NEE ☐	- waarom ze voor iets kiezen, waarom ze nooit voor iets kiezen
JA ☐	NEE ☐	- of iets of iemand hun keuzes beïnvloedt (personen, verwachtingspatronen, ...)
JA ☐	NEE ☐	- of ze rekening houden met mogelijke gevolgen, implicaties, risico's.
JA ☐	NEE ☐	2.3.3 Je voorziet inspraak voor je leerlingen in bepaalde beslissingen: vorming van groepen, inrichting/opstelling van de klas, bestemming van schoolreis, klasse- en leerlingenraden ...

CONCLUSIES DOEL 2.3

BEGELEIDEN VAN HET KEUZEPROCES BIJ DE LEERLINGEN: WERKEN AAN LOOPBAANCOMPETENTIE

Scores

Dit waren de scores op doelstelling 2.2

JA	NEE
keer	keer

Conclusies

Concludeer je uit deze score dat je STERK of ZWAK staat wat betreft het werken aan zelfconcept-verheldering?

Conclusie doelstelling 2.2	STERK	ZWAK
----------------------------	-------	------

Doelstellingen op niveau van de LEERKRACHTEN

DOEL 2.4

INSTRUMENTEN HANTEREN OM HET KEUZEPROCES VAN DE LEERLINGEN TE BEGELEIDEN

We zijn er ons van bewust dat elke leerling in staat moet zijn om zelf (samen met zijn ouders) verantwoorde beslissingen te nemen m.b.t. zijn schoolloopbaan en latere beroepskeuze. In de klas scheppen we systematisch mogelijkheden om leerlingen die vaardigheid te laten ontwikkelen. We maken gebruik van bestaande instrumenten die daartoe zijn ontwikkeld.
 (Zie: Algemeen screeningsinstrument GOK)

JA ☐	NEE ☐	2.4.1 Je maakt gebruik van materialen en initiatieven die ontwikkeld zijn om je leerlingen in staat stellen onderbouwde keuzes te maken i.v.m. met hun studies en toekomst: <ul style="list-style-type: none"> ■ keuzespelen, horizonverruimingsspelen, themapakketten, ... ■ vakbeurzen, opendeurdagen, beroepenbeurs... ■ andere: <div style="border: 1px solid orange; padding: 5px; margin-top: 5px;"> ..... </div>
JA ☐	NEE ☐	2.4.2 Je neemt zelf extra initiatieven om de leerlingen te ondersteunen in hun keuze van studierichtingen, opleidingen: bedrijfsbezoeken, uitwisselingen, stages, getuigenissen van oud-leerlingen e.a. ...
JA ☐	NEE ☐	2.4.3 Je bent bereid om hierbij op zoek te gaan naar mogelijkheden die buiten jouw eigen directe (beroeps-)leefomgeving liggen. Met andere woorden: je getuigt zélf van een brede horizon en een onbevooroordeelde ingesteldheid
JA ☐	NEE ☐	2.4.4 In het leerlingvolgsysteem waarmee we risicoleerlingen expliciet opvolgen, is er een rubriek voorzien waarin problemen i.v.m. een voldoende ruime horizon zijn opgenomen

CONCLUSIES DOEL 2.4

INSTRUMENTEN HANTEREN OM HET KEUZEPROCES VAN DE LEERLINGEN TE BEGELEIDEN

Scores

Dit waren de scores op doelstelling 2.4

JA	NEE
keer	keer

Conclusies

Concludeer je uit deze score dat je STERK of ZWAK staat wat betreft het werken aan zelfconcept-verheldering?

Conclusie doelstelling 2.4	STERK	ZWAK
----------------------------	-------	------

Doelstellingen op niveau van de LEERKRACHTEN

DOEL 3

BIJ BESLISSINGEN EN ADVIEZEN AANSLUITEN BIJ HET PERSPECTIEF VAN DE LEERLING

We kennen de verwachtingen en wensen van leerlingen (en hun ouders) m.b.t. hun schoolloopbaan en latere beroepskeuze. Via een breed gamma van evaluatievormen (niet enkel via toetsing, maar ook via observatie, zelfevaluatie, evaluatie door medeleerlingen en gesprekken met de leerling zelf, ...) hebben we een goed totaalbeeld van de leerling (zijn kennis, vaardigheden en competenties, zijn motivatie, ...). Op momenten van advisering en beslissing nemen we al deze elementen mee om op een niet-bevooroordeelde manier te kunnen communiceren met collega's, leerlingen en ouders.

(Zie: Algemeen screeningsinstrument GOK)

JA ☐	NEE ☐	3.1	Je kent het beleid van de school ten aanzien van deze problematiek en je neemt je eigen rol als leraar hierbij op:
JA ☐	NEE ☐	3.2	Je kent de achtergrond en buitenschoolse realiteit van je (risico-) leerlingen. Je weet welke factoren (gezondheidsproblemen, leerstoornissen, kenmerken van het thuismilieu, ...) hen kwetsbaar maken wat betreft hun schoolloopbaan en studie- en beroepskeuze.
JA ☐	NEE ☐		Je doet dit door:
JA ☐	NEE ☐		<ul style="list-style-type: none"> ■ gebruik te maken van de overlegstructuren op school waarlangs de achtergrond van leerlingen wordt verzameld (intakegesprek, leerlingvolgsysteem, MDO, klassenraad, ...)
JA ☐	NEE ☐		<ul style="list-style-type: none"> ■ oudercontact, aan de schoolpoort, huisbezoek, ...
JA ☐	NEE ☐		<ul style="list-style-type: none"> ■ actief te luisteren naar leerlingen tijdens diverse contacten (informeel, in de klas)
JA ☐	NEE ☐	3.3	Je hebt van al je (risico-) leerlingen een goed beeld van
JA ☐	NEE ☐		<ul style="list-style-type: none"> ■ de interesses, waarden, betrachtingen
JA ☐	NEE ☐		<ul style="list-style-type: none"> ■ de kennis/vaardigheden/competenties die ze op school maar ook elders hebben verworven
JA ☐	NEE ☐		<ul style="list-style-type: none"> ■ het welbevinden
JA ☐	NEE ☐		<ul style="list-style-type: none"> ■ de studiemotivatie, energie en werkvermogen, studiehouding
JA ☐	NEE ☐		Dat beeld verkrijgen we door:
JA ☐	NEE ☐		<ul style="list-style-type: none"> ■ gebruik te maken van de overlegstructuren op school waarlangs de achtergrond van leerlingen wordt verzameld (intakegesprek, leerlingvolgsysteem, MDO, klassenraad, ...)

JA ☐	NEE ☐	<ul style="list-style-type: none"> ■ oudercontact, aan de schoolpoort, huisbezoek, ...
JA ☐	NEE ☐	<ul style="list-style-type: none"> ■ actief te luisteren naar leerlingen tijdens diverse contacten (informeel, in de klas)
JA ☐	NEE ☐	<ul style="list-style-type: none"> ■ vormen van brede evaluatie : observatie, zelfevaluatie, evaluatie door medeleerlingen, evaluatiegesprekken, toetsing van kennis/ vaardigheid/ competenties
JA ☐	NEE ☐	3.4 Je maakt duidelijk aan leerlingen en ouders hoe je komt tot een totaalbeeld van zijn mogelijkheden en beperkingen.
JA ☐	NEE ☐	3.5 Je wisselt regelmatig informatie uit met de ouders over het breed functioneren van hun kind in de klas.

CONCLUSIES DOEL 3

BIJ BESLISSINGEN EN ADVIEZEN AANSLUITEN BIJ HET PERSPECTIEF VAN DE LEERLING

Scores

Dit waren de scores op doelstelling 3

JA	NEE
keer	keer

Conclusies

Concludeer je uit deze score dat je STERK of ZWAK staat wat betreft het aansluiten bij beslissingen en adviezen bij het perspectief van de leerling?

Conclusie doelstelling 3	STERK	ZWAK
--------------------------	-------	------

Doelstellingen op niveau van de LEERKRACHTEN

DOEL 4

LEERLINGEN BEGELEIDEN BIJ EEN OVERSTAP NAAR EEN ANDERE SCHOOL OF STUDIERICHTING

We kennen de doorstromingsmogelijkheden binnen en buiten de eigen school die relevant kunnen zijn bij overstap en uitschrijving en bespreken die met leerlingen en hun ouders. We zijn ons bewust van het belang van de nodige zorg bij (verlate) instap, overstap en uitschrijving en ook bij de gewone jaarovergang. Die zorg krijgt o.m. vorm in:

- het inventariseren van de loopbaan en de noden van leerlingen bij de instap;
- het doorgeven van informatie over leerlingen met betrekking tot schoolloopbaan, zijn noden, interesses, waarden, betrachtingen, ... bij elk moment van overgang;
- het afstemmen van de onderwijsaanpak op de specifieke noden van leerlingen; we doen dit niet automatisch via individuele remediëring, maar door het scheppen van krachtige leeromgevingen (motiverend, interactief en zelfontdekkend) in onze dagelijkse klaspraktijk

(Zie: Algemeen screeningsinstrument GOK)

JA	NEE	
☐	☐	4.1 De verzamelde brede informatie over je leerlingen (thuisituatie, competenties, talenten en mogelijkheden, nood aan ondersteuning, enz.) die overgaan, van richting veranderen of van school veranderen, geef je door aan de nieuwe klastitularis/school. Vooraleer het informatiedossier wordt overgedragen ga je met de leerlingen en hun ouders een gesprek aan, zodat ze hun eigen kijk, ervaringen en inzichten kunnen inbrengen.
☐	☐	4.2 Je levert de inspanningen die bij Doel 3 punt 3.1 en 3.2 geformuleerd zijn, extra voor nieuwe leerlingen op het moment dat ze in je klas terecht komen, zeker wanneer ze van richting of school zijn veranderd.
☐	☐	4.3 Je besteedt aandacht aan hun inburgering in je klas/ vak. Je doet dit zowel op emotioneel, sociaal vlak als inzake aandacht voor de voorkennis en het aansluiten op de leerinhouden .
☐	☐	4.4 Indien deze leerlingen, ondanks onze algemene preventieve aanpak, toch te kampen hebben met leer- en ontwikkelingsproblemen, zorg je voor extra ondersteuning door gerichte remediëring, inhaallessen, mentoraat.
		4.5 Je doet inspanningen om leerlingen van praktijkgerichte studierichtingen voor te bereiden op hun overstap naar de arbeidsmarkt.
		Je doet dat door:
☐	☐	<ul style="list-style-type: none"> ■ het opzetten van stages
☐	☐	<ul style="list-style-type: none"> ■ bezoek aan de plaatselijke VDAB, interimkantoren, ...
☐	☐	<ul style="list-style-type: none"> ■ informaties ivm. rechten en plichten van de werknemer en vakbondsorganisatie

JA NEE

JA NEE

JA NEE

- informatie ivm. het opzetten van een zelfstandige onderneming
- informatie ivm. Centra voor Volwassenen Onderwijs
- andere:

.....

CONCLUSIES DOEL 4

LEERLINGEN BEGELEIDEN BIJ EEN OVERSTAP NAAR EEN ANDERE SCHOOL OF STUDIERICHTING

Scores

Dit waren de scores op doelstelling 4

JA	NEE
keer	keer

Conclusies

Concludeer je uit deze score dat je STERK of ZWAK staat wat betreft het begeleiden van leerlingen bij een overstap naar een andere school of studierichting?

Conclusie doelstelling 4	STERK	ZWAK
---------------------------------	--------------	-------------

Doelstellingen op niveau van de LEERKRACHTEN

DOEL 5

ZICHT HEBBEN OP HET BREDE ONDERWIJSAANBOD IN DE REGIO

We zijn in staat om leerlingen en hun ouders objectief en onbevooroordeeld te informeren over het brede onderwijsaanbod (scholen, richtingen, buitengewoon/gewoon, voltijds/deeltijds onderwijs) zodat elke leerling optimale kansen tot ontplooiing krijgt. We begeleiden hen in het maken van die keuze.

(Zie: Algemeen screeningsinstrument GOK)

JA ☐	NEE ☐	5.1	Je bent op de hoogte van het onderwijsaanbod (schooloverstijgend in de regio van de school) en hoe dit kan inspelen op de noden van je leerlingen.
JA ☐	NEE ☐	5.2	Je informeert de leerlingen en hun ouders op toegankelijke wijze over de scholen, studierichtingen en vormen van onderwijs die kunnen inspelen op hun specifieke noden.
JA ☐	NEE ☐	5.3	Je adviseert in functie van de capaciteiten en het perspectief van de leerling en vanuit een niet-bevooroordeelde kijk op zijn mogelijkheden.
JA ☐	NEE ☐	5.4	Je bent op de hoogte van opleidingen en tewerkstellingsinitiatieven voor leerlingen die zonder kwalificatie uitstromen.
JA ☐	NEE ☐	5.5	Je doet inspanningen om je leerlingen die zonder kwalificatie afhaken, naar andere vormen van opleiding toe te leiden.

CONCLUSIES DOEL 5

ZICHT HEBBEN OP HET BREDE ONDERWIJSAANBOD IN DE REGIO

Scores

Dit waren de scores op doelstelling 5

JA	NEE
keer	keer

Conclusies

Concludeer je uit deze score dat je STERK of ZWAK staat wat betreft het zicht hebben op het brede onderwijsaanbod in de regio?

Conclusie doelstelling 5	STERK	ZWAK
--------------------------	-------	------

Doelstellingen op niveau van de SCHOOL

DOEL 6

BETREKKEN VAN HET HELE SCHOOLTEAM BIJ DE PERMANENTE CYCLUS VAN DOELBEPALING, PLANNING EN BIJSTURING OP BASIS VAN EVALUATIEGEGEVENS

In het team is er een vlotte doorstroming van informatie, een wederzijdse ondersteuning en overdracht van expertise en regelmatig mogelijkheden tot participatie in het schoolbeleid. We maken voldoende gebruik van de verschillende achtergronden, visies, ervaringen en vaardigheden in het eigen schoolteam bij de bepaling van ons schoolbeleid.

(Zie: Algemeen screeningsinstrument GOK)

JA ☐	NEE ☐	1.1 De manier waarop de school het hele lerarenteam betreft in het proces van besluitvorming en uitvoering en evaluatie van het beleid rond "doorstroming en oriëntering" gebeurt als volgt: <ul style="list-style-type: none"> ■ ofwel heeft iedereen rechtstreeks spreek- en stemrecht (in een algemene personeelsvergadering) ■ ofwel neemt een kernteam hierin een centrale rol in maar betreft het hele team - via consultatie van de individuele leerkrachten of van de verschillende vakgroepen - via de personeelsvergadering die bekrachtigt en bijstelt
JA ☐	NEE ☐	1.2 De doelen die de school nastreeft (waar willen we naartoe?) en de acties die ze opzet (hoe willen we dat bereiken?) m.b.t. doorstroming en oriëntering worden in samenspraak met het hele schoolteam gekozen. Daarbij maakt ze we maximaal gebruik van de verschillende visies, ervaringen, competenties en vaardigheden binnen het eigen schoolteam. Ook de manier waarop het effect na verloop van tijd kan worden vastgesteld (welke kwantitatieve en/of kwalitatieve criteria leggen we onszelf op?) bepaalt het team gezamenlijk.
JA ☐	NEE ☐	1.3 Het hele team werkt mee aan de planning van de acties (wie doet wat wanneer?) en de realisering ervan. Er is een vlotte doorstroming van informatie over de aanpak in de klassen (horizontaal en verticaal), wederzijdse ondersteuning en overdracht van expertise over mogelijke interventies, afstemming van initiatieven en schoolorganisatorische maatregelen met het oog op het vergroten van de kansen op doorstroming van leerlingen.
JA ☐	NEE ☐	1.4 Het hele team wordt betrokken bij een permanente evaluatie van het verloop en de effecten van de acties. Als acties niet het beoogde effect hebben, beslist het hele team ook mee over de bijsturing ervan en over de mogelijke herformulering van de gestelde doelen.

CONCLUSIES DOEL 6

BETREKKEN VAN HET HELE SCHOOLTEAM BIJ DE PERMANENTE CYCLUS VAN DOELBEPALING, PLANNING EN BIJSTURING OP BASIS VAN EVALUATIEGEGEVENS

Scores

Dit waren de scores op doelstelling 6

JA	NEE
keer	keer

Conclusies

Concludeer je uit deze score dat je STERK of ZWAK staat wat betreft het betrekken van het hele schoolteam?

Conclusie doelstelling 6	STERK	ZWAK
--------------------------	-------	------

Doelstellingen op niveau van de SCHOOL

DOEL 7

ACTIEF ONDERSTEUNEN DOOR SCHOOLLEIDING

De schoolleiding zet duidelijke lijnen uit, stimuleert visieontwikkeling bij haar leerkrachten, ondersteunt hen bij het omzetten ervan naar de praktijk en schept de nodige condities daartoe.
(Zie: Algemeen screeningsinstrument GOK)

<p>JA ☐</p>	<p>NEE ☐</p>	<p>7.1 7.1 De directie / het kernteam neemt een actieve rol op</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ bij het uittekenen van het beleid rond doorstroming en oriëntering.
<p>JA ☐</p>	<p>NEE ☐</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ bij het uitvoeren van het beleid rond doorstroming en oriëntering
<p>JA ☐</p>	<p>NEE ☐</p>	<p>7.2 7.2 Bij het uittekenen van het beleid rond doorstroming en oriëntering onderneemt de directie / het kernteam de volgende acties:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ organiseren van het analyseproces over wat de school al doet en wat ze nog kan versterken/uitbreiden m.b.t. het beleid rond doorstroming en oriëntering
<p>JA ☐</p>	<p>NEE ☐</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ organiseren van het overlegproces over de doelen die de school in het beleid rond doorstroming en oriëntering wil realiseren en de acties die hiervoor worden opgezet
<p>JA ☐</p>	<p>NEE ☐</p>	<p>7.3 Bij het uitvoeren van het beleid rond doorstroming en oriëntering onderneemt de directie / het kernteam de volgende acties:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ organiseren van structureel overleg m.b.t. de didactische praktijken die de school in haar actieplan heeft opgenomen ter bevordering van doorstroming en oriëntering
<p>JA ☐</p>	<p>NEE ☐</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vakoverschrijdend
<p>JA ☐</p>	<p>NEE ☐</p>	<ul style="list-style-type: none"> - binnen vakgroepen
<p>JA ☐</p>	<p>NEE ☐</p>	<ul style="list-style-type: none"> - graadgebonden
<p>JA ☐</p>	<p>NEE ☐</p>	<ul style="list-style-type: none"> - graadoverschrijdend
<p>JA ☐</p>	<p>NEE ☐</p>	<ul style="list-style-type: none"> - studierichtinggebonden
<p>JA ☐</p>	<p>NEE ☐</p>	<ul style="list-style-type: none"> - studierichtingoverschrijdend

JA ☐	NEE ☐	■ deelnemen aan het overleg
JA ☐	NEE ☐	■ zorgen voor doorstroming van inzichten vanuit het onderwijsbeleid en de wetenschappelijke wereld naar het leerkrachtenkorps
JA ☐	NEE ☐	■ initiatieven nemen ter ondersteuning van leerkrachten die nieuwe praktijken willen toepassen
JA ☐	NEE ☐	■ blijvend motiveren van alle betrokken leerkrachten om de geplande acties uit te voeren
JA ☐	NEE ☐	■ geven van feedback aan het leerkrachtenteam m.b.t. de uitgevoerde acties
JA ☐	NEE ☐	■ actief opvolgen van de gemaakte afspraken m.b.t. de geplande acties
JA ☐	NEE ☐	■ andere: <div style="border: 1px solid orange; padding: 5px; margin-top: 5px;">.....</div>

CONCLUSIES DOEL 7

ACTIEF ONDERSTEUNEN DOOR SCHOOLLEIDING

Scores

Dit waren de scores op doelstelling 7

JA	NEE
keer	keer

Conclusies

Concludeer je uit deze score dat je **STERK** of **ZWAK** staat wat betreft actief ondersteunen door schoolleiding?

Conclusie doelstelling 7	STERK	ZWAK
---------------------------------	--------------	-------------

Doelstellingen op niveau van de SCHOOL

DOEL 8

SYSTEMATISCH EN REGELMATIG GEBRUIK MAKEN VAN INTERNE COMMUNICATIEKANALEN EN OVERLEGSTRUCTUREN

We creëren/gebruiken de nodige communicatie- en overlegkanalen om iedere leerkracht zo nauw mogelijk bij de invulling en uitwerking van het schoolbeleid te betrekken en om aanwezige en via nascholing verworven deskundigheid aan elkaar door te geven.
(Zie: Algemeen screeningsinstrument GOK)

JA	NEE	
☐	☐	8.1 Op school bestaan de nodige kanalen om de in nascholing opgedane inzichten aan de collega's door te geven
		8.2 Er wordt actief een regelmatig overleg georganiseerd tussen de verschillende niveaus, graden, studierichtingen, afdelingen binnen de school rond
☐	☐	<ul style="list-style-type: none"> ■ inschrijving en uitschrijving/toeleiding
☐	☐	<ul style="list-style-type: none"> ■ onthaal en inburgering
☐	☐	<ul style="list-style-type: none"> ■ acties ter ondersteuning van de ontwikkeling van keuzecompetenties
☐	☐	<ul style="list-style-type: none"> ■ evaluatievormen en -criteria, klassenraden, toegankelijke rapportering
☐	☐	<ul style="list-style-type: none"> ■ onderwijsaanpak, afstemming op alle leerlingen
☐	☐	<ul style="list-style-type: none"> ■ remediëring
☐	☐	<ul style="list-style-type: none"> ■ leren leren
☐	☐	<ul style="list-style-type: none"> ■ betrekken van ouders: naar aanleiding waarvan, op welke manier, hoe uitnodigen?
☐	☐	<ul style="list-style-type: none"> ■ andere: <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; min-height: 40px;"> <p>.....</p> </div>

CONCLUSIES DOEL 8

SYSTEMATISCH EN REGELMATIG GEBRUIK MAKEN VAN INTERNE COMMUNICATIEKANALEN EN OVERLEGSTRUCTUREN

Scores

Dit waren de scores op doelstelling 8

JA	NEE
keer	keer

Conclusies

Concludeer je uit deze score dat je STERK of ZWAK staat wat betreft gebruik maken van interne communicatiekanalen en overlegstructuren?

Conclusie doelstelling 8	STERK	ZWAK
--------------------------	-------	------

Doelstellingen op niveau van de SCHOOL

DOEL 9

SAMENWERKEN MET EXTERNE PARTNERS, INCLUSIEF OUDERS

We bouwen de nodige externe relaties uit (met CLB, begeleiders, hulpverleners, SOW, buurtwerking, jeugdwerking, bedrijven, ...) met het oog op het vergroten van de deskundigheid m.b.t. het thema.

We laten ons voldoende bevragen en ondersteunen door externe partners ter verhoging van de effectiviteit van onze werking..

We bouwen een actieve relatie uit met de ouders waarbij informatie over het thema en over het leren en de ontwikkeling van hun kinderen wordt uitgewisseld.

(Zie: Algemeen screeningsinstrument GOK)

A. Samenwerking met EXTERNEN

<p>JA ☐</p>	<p>NEE ☐</p>	<p>9.1 De school is op de hoogte van de mogelijke externe instanties en deskundigen die ondersteuning op het vlak van doorstroming en oriëntering kunnen bieden.</p>
<p>JA ☐</p>	<p>NEE ☐</p>	<p>9.2 De school doet een beroep op externe instanties/personen</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ bij het uittekenen van een beleid rond doorstroming en oriëntering ■ bij het uitvoeren van het beleid rond doorstroming en oriëntering
<p>JA ☐</p>	<p>NEE ☐</p>	<p>9.3 Indien externe instanties de uitvoering van het beleid rond doorstroming en oriëntering ondersteunen,</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ dan begeleiden ze eerlingen ■ dan werken ze samen met individuele leerkrachten ■ de externe instanties werken samen met vakgroepen ■ dan werken ze samen met het hele schoolteam ■ dan werken ze samen met de directie.
<p>JA ☐</p>	<p>NEE ☐</p>	<p>9.4 We creëren mogelijkheden waarbij leerlingen zich actief kunnen informeren omtrent hun verdere schoolloopbaan door</p>

B. Samenwerking met OUDERS

JA ☐	NEE ☐	9.4 We creëren mogelijkheden waarbij leerlingen zich actief kunnen informeren omtrent hun verdere schoolloopbaan door <ul style="list-style-type: none"> ■ de drempel naar het CLB bewust laag te houden
JA ☐	NEE ☐	<ul style="list-style-type: none"> ■ hen te informeren over andere mogelijke organisaties die hen kunnen informeren over hun toekomstmogelijkheden
JA ☐	NEE ☐	<ul style="list-style-type: none"> ■ acties te ondernemen waarbij leerlingen in contact kunnen komen met vervolgonderwijs, met de VDAB, met verschillende beroepsectoren ...
		9.5 De school neemt initiatieven om alle ouders te bereiken en de school voor alle ouders bereikbaar te maken: ZO JA, welke?
JA ☐	NEE ☐	<ul style="list-style-type: none"> ■ organiseren van formele en informele contactmomenten die voldoende laagdrempelig zijn
JA ☐	NEE ☐	<ul style="list-style-type: none"> ■ gebruiken van diverse kanalen (mondelijke en schriftelijke) om contacten met de ouders te leggen
JA ☐	NEE ☐	<ul style="list-style-type: none"> ■ je communicatie zo helder mogelijk maken (pictogrammen, vermijden van vakjargon, ...)
JA ☐	NEE ☐	<ul style="list-style-type: none"> ■ tolken inschakelen waar nodig
JA ☐	NEE ☐	<ul style="list-style-type: none"> ■ andere: <div style="border: 1px solid orange; padding: 5px; margin-top: 5px;"> <p>.....</p> </div>
JA ☐	NEE ☐	9.6 De school maakt binnen het team afspraken over contact en samenwerking met de ouders.
		9.7 De school wisselt informatie uit met de ouders over het beleid rond doorstroming en oriëntering dat in de klassen wordt opgezet.
JA ☐	NEE ☐	<ul style="list-style-type: none"> ■ De school informeert de ouders over de vorderingen die hun kinderen maken
JA ☐	NEE ☐	<ul style="list-style-type: none"> ■ De school bevroegt de ouders uitgebreid over hoe de ontwikkeling van hun kinderen verloopt en geeft hen de kans om hun kijk, ervaringen en inzichten in te brengen in beslissingen en met betrekking tot (her-) oriëntering, remediëring
JA ☐	NEE ☐	<ul style="list-style-type: none"> ■ De school zoekt naar informele manieren om ouders te betrekken bij het onderwijs aan hun kinderen, bijvoorbeeld door hen uit te nodigen op 'toonmomenten', voorstellingen, tot en met zelf actief deel te nemen aan activiteiten, projecten, ...

JA NEE

JA NEE

9.8 De school betreft de ouders

- bij het uittekenen van het beleid rond doorstroming en oriëntering van de school
- bij het uitvoeren van het beleid rond doorstroming en oriëntering op school

CONCLUSIES DOEL 9

SAMENWERKEN MET EXTERNE PARTNERS, INCLUSIEF OUDERS

Scores

Dit waren de scores op doelstelling 9

A. Samenwerken met anderen

JA	NEE
keer	keer

Conclusies

Concludeer je uit deze score dat je **STERK** of **ZWAK** staat wat betreft de samenwerking met externe partners?

Conclusie doelstelling 9
STERK
ZWAK

Scores

Dit waren de scores op doelstelling 9

B. Samenwerken met ouders

JA	NEE
keer	keer

Conclusies

Concludeer je uit deze score dat je **STERK** of **ZWAK** staat wat betreft de samenwerking met ouders?

Conclusie doelstelling 9
STERK
ZWAK

Doelstellingen op niveau van de SCHOOL

DOEL 10

VOEREN VAN EEN PROFESSIONALISERINGSBELEID

We hebben duidelijk zicht op de deskundigheid die aanwezig is in het team en de mogelijke lacunes daarin. Bij het stimuleren van alle teamleden om zich voortdurend verder te bekwamen, houdt de schoolleiding rekening met de (school)noden.

(Zie: Algemeen screeningsinstrument GOK)

JA	NEE	
☐	☐	10.1 De directie/het kernteam heeft zicht op de deskundigheid van de individuele leerkrachten.
☐	☐	10.2 De directie/het kernteam geeft de leerkrachten voldoende kansen om zich te professionaliseren in functie van het beleid rond doorstroming en oriëntering.
☐	☐	10.3 De directie/het kernteam geeft de leerkrachten voldoende kansen om van elkaars deskundigheid gebruik te maken.
☐	☐	10.4 De directie/het kernteam kiezen de onderwerpen voor professionalisering inzake het beleid rond doorstroming en oriëntering in samenspraak met de leerkrachten.
☐	☐	10.5 De directie/het kernteam organiseren en bevorderen de deelname aan nascholingen rond doorstroming en oriëntering
☐	☐	10.6 De leerkrachten hebben tijdens de afgelopen drie jaar nascholing in in verband met doorstroming en oriëntering gevolgd
☐	☐	10.7 Over welke onderwerpen in verband met taalvaardigheidsonderwijs en taalbeleid zouden de leerkrachten (verder) nascholing moeten volgen om de doorstroming en oriëntering op school kwalitatief beter uit te bouwen?
		....
☐	☐	10.8 Op school bestaan de nodige kanalen om de in nascholingen opgedane inzichten aan de collega's door te geven.

CONCLUSIES DOEL 10

VOEREN VAN EEN PROFESSIONALISERINGSBELEID

Scores

Dit waren de scores op doelstelling 10

JA	NEE
keer	keer

Conclusies

Concludeer je uit deze score dat je STERK of ZWAK staat wat betreft een professionaliseringsbeleid?

Conclusie doelstelling 10	STERK	ZWAK
---------------------------	-------	------

De besluiten uit de analyse van de beginsituatie

Stap 1 : individuele synthese

doelstelling 1	zelfconceptverheldering	horizonverruiming	keuzevaardigheden
Bij welke vaardigheden situeren zich de grootste problemen?			

doelstelling	sterk	zwak
2		
3		
4 a		
4 b		
5		
6		
7		
8		
9		
10		

Stap 2 : synthese van alle individuele formulieren

Je brengt de inschatting zwak of sterk van de individuele leerkrachten samen in een overzicht.

doelstelling 1	zelfconceptverheldering	horizonverruiming	keuzevaardigheden
Bij welke vaardigheden situeren zich de grootste problemen?			

doelstelling	sterk	zwak
2		
3		
4 a		
4 b		
5		
6		
7		
8		
9		
10		

Hiermee krijg je een globaal beeld van wat je team als knelpunten aangeeft wat betreft volgende aspecten:

- de keuzecompetentie van de leerlingen (zie doelstelling 1 van het screeningsinstrument))
- de handelwijzen van de leerkrachten in de klas om de keuzecompetenties te bevorderen bij alle leerlingen en om te zorgen dat de leerlingen en hun ouders ondersteund worden bij hun keuzen van studierichtingen en beroep (zie doelstellingen 2 tot4)
- de organisatie van de school om de keuzecompetenties te bevorderen en het keuzeproces te optimaliseren (zie doelstellingen 5 tot 10)

Stap 3: mate van belangrijkheid van de verschillende doelen bepalen

Nu bepaal je met je team hoe belangrijk of onbelangrijk je de doelen 2 tot en met 12 vindt als het gaat om de bevordering van de keuzecompetenties van al je leerlingen en het optimaliseren van het keuzeprocess. Acht je team de doelen van hoog dan wel van laag belang?

Om dit proces met je team mogelijk te maken kun je gebruik maken van de werkvormen uit het document 'GOK-beleid in de steigers': te vinden op:

www.steunpuntgok.be/secundair_onderwijs/materiaal/screeningsinstrumenten/algemeen_screeningsinstrument.aspx

Duid de doelen van hoog belang aan in je synthesedocument van stap 2.

Stap 4: prioriteitenmatrix invullen en interpreteren

De resultaten van de stappen 2 en 3 kun je nu op de gepaste plaats in de onderstaande matrix inschrijven.

A = wat je team sterk heeft ingeschat en van groot belang vindt

B = wat je team sterk heeft ingeschat en van weinig belang vindt

C = wat je team zwak heeft ingeschat en van groot belang vindt

D = wat je team zwak heeft ingeschat en van weinig belang vindt

Uit die matrix kun je aflezen welke doelen prioritair zijn voor het thema doorstroming en oriëntering.

Die zijn in eerste instantie te vinden in vak C: het team is ontevreden over de huidige situatie en hecht veel belang aan de verbetering daarvan.

Ook in vak A komen doelen in aanmerking: het team is tevreden over de huidige situatie, maar vindt dat er nog mogelijkheden tot optimalisering zijn.

De doelen in vak D zijn minder aan te bevelen als prioriteit. Men is wel erg ontevreden over die doelen, maar men is niet overtuigd van het belang van inspanningen tot verbetering.

Over de thema's in vak B lijken de leerkrachten tevreden te zijn. Ze vinden verbetering geen prioriteit.

	WERKEN AAN DEZE DOELEN IS VOLGENS HET TEAM VAN HOOG BELANG	WERKEN AAN DEZE DOELEN IS VOLGENS HET TEAM VAN LAAG BELANG
OVER DE WERKING M.B.T. DEZE DOELEN SCHAT HET TEAM ZICH STERK IN	A	B
OVER DE WERKING M.B.T. DEZE DOELEN SCHAT HET TEAM ZICH ZWAK IN	C	D

Stap 5: doelstellingen bepalen

	Doelen op leerlingniveau	Doelen op leerkrachtniveau	Doelen op schoolniveau
Aandachtspunten: <ul style="list-style-type: none"> • aansluiting op beginsituatie • concreet, duidelijk, goed afgebakend • 'recht in de roos' <ul style="list-style-type: none"> - in eerste instantie: basisaanpak voor alle leerlingen - bijkomend: remediërende doelen voor IIn bij wie basisaanpak niet voldoende blijkt • voldoende krachtig voor bevorderen van kansen 	Welke competenties moeten bij de leerlingen ontwikkeld worden? (zie doelstelling 1 van het screeningsinstrument)	Welk handelen in de klas is daarvoor vereist? Welke competenties moeten daartoe bij de leerkrachten (nog verder) ontwikkeld worden? (zie doelstelling 2 t.e.m. 4 van het screeningsinstrument)	Welke condities moeten in de school (nog verder) geschapen worden om het ontwikkelen van de vereiste competenties op leerling- en leerkrachtniveau te bevorderen? (zie doelstelling 5 t.e.m. 10 van het screeningsinstrument)
meetbaarheid van effect	Hoe meet je of je doel bereikt is?	Hoe meet je of je doel bereikt is?	Hoe meet je of je doel bereikt is?

Stap 6: acties bepalen om de doelen te bereiken

Welke concrete acties gaan we op dit terrein uitvoeren ten einde op school- en leerkrachtniveau de onderwijskwaliteit op te voeren, en op leerlingniveau de ontwikkelingskansen voor alle leerlingen te vrijwaren?

Voor elk gekozen doel omschrijf je:

- Waaruit bestaat de actie?
- Wie wordt bij de uitvoering van de actie betrokken?
- Wie volgt de uitvoering van de actie op? Hoe gebeurt dat concreet?
- Binnen welke tijdspanne wordt de actie gepland?
- Hoe blijft het hele team op de hoogte van de voortgang van de actie?

Aan alle leerlingen de kans bieden op een succesvolle schoolloopbaan

Een visie op Doorstroming en oriëntering

Succesvol zijn in het onderwijs betekent dat je als leerling bij voorkeur op de leeftijd van 18 jaar het leerplichtonderwijs afsluit met een volwaardig diploma. Het houdt in dat je op dat moment het basispakket aan vaardigheden, kennis en attitudes (zoals beschreven in de eindtermen of ontwikkelingsdoelen) verworven hebt en de kans hebt gekregen om je maximaal te ontplooien. Je hebt daarbij een richting gekozen die het best bij je interesses, behoeften en mogelijkheden aansluit.

Voor bepaalde groepen leerlingen is een succesvolle schoolloopbaan minder evident dan voor andere: de bagage aan vaardigheden, interesses, waarden en ambities die ze van thuis meekrijgen, komt niet tegemoet aan de verwachtingen en vereisten van de school. Zeer vaak heeft dit te maken met de laaggeschooldheid van de ouders en de daarmee samenhangende socio-economische situatie.

Als de school gelijke kansen wil bieden aan alle leerlingen, zal ze met deze realiteit rekening moeten houden en haar methoden, zienswijzen en praktijken moeten afstemmen op de kenmerken en de daadwerkelijke bagage die de kwetsbare leerlingen mee naar school brengen.

Een onderwijsaanpak die problemen voorkomt

Een school die gelijke kansen wil scheppen, maakt werk van de afstemming van haar basisaanpak op alle leerlingen, zodat leerproblemen worden voorkomen voor ze zich kunnen voordoen. Het remediëren van leerproblemen bij individuele leerlingen heeft in een goed beleid zeker een plaats, maar de school mag haar beleid niet tot remediëring beperken en er pas toe overgaan als ondanks alle voorzorgen problemen toch de kop opsteken.

De leeromgeving die in de klas wordt gecreëerd, moet zo krachtig zijn dat ze ook bij de kwetsbare leerlingen de zin doet ontstaan om te leren en daarvoor de nodige actieve mentale inspanning te leveren. Basisvoorwaarden daarvoor zijn o.m. de herkenbaarheid en werkelijkheidsnabijheid van de inhoud en de uitdaging die uitgaat van de manier waarop hij wordt aangebracht. Organisatievormen die interactie en coöperatie tussen de leerlingen vereisen en/of een beroep doen op zelfsturing (contractwerk, projectwerk, hoekenwerk) maken de betrokkenheid van de leerling nog sterker. Bovendien dragen ze bij tot een bevordering van het competentiegevoel en tot een positief zelfbeeld. De rol die de leerkracht opneemt is die van begeleider en coach, die goede leeropdrachten selecteert en de leerlingen motiveert tot het uitvoeren ervan. Hij zorgt voor een goede organisatie van de leeractiviteiten, volgt de leerprocessen van leerlingen van nabij en ondersteunt indien nodig. Hij scheidt een klimaat waarin de leerlingen zich goed, veilig en gestimuleerd voelen.

Breed evalueren komt doorstroming en oriëntering ten goede

In een preventieve onderwijsaanpak is het systematisch evalueren van de leerervaringen en leerprestaties van de leerlingen zeer belangrijk. Het verhoogt de kans dat snel en efficiënt kan worden ingegrepen en bijgestuurd als het leerproces niet succesvol verloopt. Dat evaluatie gericht is op een betere afstemming van het onderwijs op de noden van de leerling en niet wordt gebruikt als selectiemiddel is heel fundamenteel in een gelijkheidsbeleid. Even fundamenteel is dat de evaluatie die wordt opgezet niet leidt tot onderschatting van leerlingen, doordat ze kennis of vaardigheden vereist die niet op school zijn aangeboden of ontwikkeld, maar toch als aanwezig worden verondersteld.

Omdat heel wat factoren van emotionele, cognitieve, motivationele aard het leerproces en de leerprestaties van de leerling beïnvloeden, moet de evaluatie voldoende breed zijn, d.i. niet alleen nagaan wat de leerling kan, maar ook peilen naar aspecten als welbevinden en betrokkenheid en moet een breed gamma van evaluatievormen (o.m. ook observatie en zelfevaluatie) worden ingezet.

Brede evaluatie is overigens ook een belangrijk instrument op momenten van advisering en beslissing, wanneer het 'totaalbeeld' van de leerling moet worden ingebracht om goed aan te kunnen sluiten op zijn perspectief.

Hoge verwachtingen stellen

Zorg voor de kwetsbare leerling mag in geen geval leiden tot aanpassing van het onderwijsaanbod en verlaging van de eindtermen of ontwikkelingsdoelen. Eindtermen en ontwikkelingsdoelen beschrijven het minimumpakket aan vaardigheden, kennis en attitudes die mensen nodig hebben om zich in de volgende fase van het leven (in verdere opleiding, op de werkplek, in de maatschappij als geheel) maximaal te ontplooiën, verder te kunnen leren, en zelfredzaam te zijn. De eindtermen en ontwikkelingsdoelen zijn dus cruciale richtingaanwijzers die de school moet volgen om al haar leerlingen bij de eindmeet te brengen. Voor het voeren van een gelijkekansenbeleid is het voor de school dan ook erg belangrijk een goed zicht te krijgen op het minimumpakket dat door iedereen moet worden gehaald, zodat ze er niet op bekniibt. Die oefening stelt haar tegelijk ook in staat om de extra's die leerplannen en leerboeken vaak aan het basispakket aanbrengen op te sporen en als 'niet-basis' te behandelen.

Kwetsbare leerlingen moeten steeds weer het signaal krijgen dat de verwachtingen ook voor hen bij die eindmeet liggen en dat de leerkracht blijft geloven in hun mogelijkheden om zich verder te ontwikkelen.

Keuzevaardigheden en gelijke kansen

Wie gelijke onderwijskansen wil scheppen, moet alle leerlingen (en hun omgeving) de middelen en verantwoordelijkheid in handen geven om doordachte beslissingen te nemen op scharnier- en keuzemomenten.

Voor kwetsbare leerlingen moet de school bewust omgaan met mogelijke negatieve verwachtingen omtrent hun slaagkansen. Verder moet ze ervoor zorgen dat ook de kwetsbare leerlingen een positief zelfbeeld ontwikkelen, gekoppeld aan een realistische kijk op zichzelf ('zelfconceptverheldering'). Daarnaast moet ze ook actief werk maken van de horizonverruiming van de leerlingen, zodat deze met een breed perspectief en zonder vooroordelen naar onze samenleving leren kijken en handelende personen ('actoren') worden in het zoeken van informatie over studiemogelijkheden en arbeidsperspectieven. Tenslotte moet de school de vaardigheid van de leerling ontwikkelen om de eigen loopbaanplanning en -sturing mee in handen te nemen, en om, in interactie met anderen, op een weloverwogen manier te kunnen kiezen en beslissen.

Die doelstellingen kan de school moeilijk realiseren als er slechts op welbepaalde momenten, bijvoorbeeld in een scharnierjaar, wordt aan gewerkt. De vaardigheden die de leerling moet ontwikkelen, dienen systematisch aandacht te krijgen door in de les daarop gerichte inhoud aan te bieden of bepaalde werkvormen te hanteren.

Alle ouders betrekken

Dat ouders hun kinderen kunnen ondersteunen en aanmoedigen bij het leveren van leerinspanningen staat buiten kijf. Dat ze mee moeten beslissen over de toekomst van hun kinderen staat eveneens buiten kijf. Ouders van kwetsbare leerlingen bevinden zich echter zelf vaak in een kwetsbare situatie en/of zijn zelf gekwetst uit hun eigen onderwijsloopbaan gekomen. Vaak hebben ze andere opvattingen over opvoeding en onderwijs dan de school of zijn ze niet vertrouwd met de verwachtingen die de school van hen heeft. Met dit gegeven moet de school rekening houden als ze met de ouders in interactie gaat m.b.t. de schoolloopbaan van hun kinderen. Het betekent in de eerste plaats dat de school alles in het werk stelt om ook de kwetsbare ouders naar de school te lokken. Om daarin te slagen dient ze alle denkbare drempels weg te nemen en zo de school voor hen 'bereikbaar' te maken, maar moet ze anderzijds ook de inbreng van de ouders ernstig nemen: ouders moeten niet uitsluitend informatie in ontvangst nemen, zij moeten ook hun informatie kunnen bieden, hun kijk, hun ervaringen en hun inzichten kunnen inbrengen en mee beslissingen nemen over het bevorderen van de onderwijskansen van hun kind.

Het betekent verder ook dat de school niet zonder meer van de ouders mag verwachten dat ze de nodige kennis, vaardigheden en middelen in huis hebben om zelf een actieve rol op te nemen in het bevorderen van de onderwijskansen van hun kind door bijvoorbeeld huiswerk te begeleiden en lessen te overhoren. Als de school het succes van leerlingen te sterk laat bepalen door inhoudelijke ondersteuning vanwege hun ouders, komt ongelijkheid langs een achterdeur terug binnensluipen.